

עירובי חצרות ושיתופי מבואות

שוע"ר סי' שסו

א חצר שהרבה בתים פתוחים לתוכה, מן התורה מותרים לטלטל בכל החצר ומבתיהם לחצר, שהרי רשות היחיד גמורה היא. אבל חכמים אסרו לטלטל מבתיהם לחצר עד שיערבו, מפני שהבתים הם רשויות מיוחדות לכל אחד שלו, והחצר היא רשות משותפת לכולם ודומה קצת לרשות הרבים, ואם היו מוציאים מהבתים לחצר יאמרו שמותר להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים. אבל התירו על ידי עירוב, שגובין פת מכל בית ובית ונותנים אותם באחד מבתי החצר, שעתה אנו רואים כאילו כולם דרים באותו בית, לפי שדעתו של אדם ודירתו במקום מזונוותיו היא וכאילו כל החצר מיוחדת לאותו בית ואינה דומה לרשות הרבים.

י אין מערבין בפרוסה אפילו היא גדולה הרבה ... ולכן נהגו לקבץ מכל בית ובית מעט קמח ועושין חלה אחת שלימה ומערבין בה ... נוהגין שהשמש נותן העירוב להרב שיזכה בו בשביל כל הקהל. ונוהגין לעשות העירוב במצה בערב פסח לכל השנה.

יא אין מערבין עירובי חצרות אלא בפת.

יב אחד מבני החצר יכול ליתן פת בשביל כולם אפילו שלא בפניהם ובלבד שיזכנו להם ע"י אחר דהיינו שהאחר יגביהנו בשביל שיזכו בו כולם בהגבהה זו ... וכמה יגביהנו טפח.

וכשהוא מזכה אם בקי בהלכה הוא צריך לזכותו לכל בני החצר או המבוי, ולכל מי שיתוסף עליהם מיום זה ואילך, שאל"כ פעמים שיתוספו דיורין ויאסרו עליהם. ויש אומרים שעכשיו שמערבין בתחלת שנה לכל שבתות השנה, אע"פ שניתוספו דיורים אין צריך להוסיף בעירוב בשבילם שבתחלה מתכוונים לזכותו לכל הבא, ואע"פ שאין מזכין להם בפירוש לב בית דין מתנה עליהם (ויש לסמוך על דבריהם בדיעבד להקל בדברי סופרים).

ואם ניתוספו דיורין אחר שנתמעט העירוב משיעורו, אע"פ שכל שנשתייר ממנו כל שהוא כשר הוא, ששיורי עירוב כל שהוא, ואין צריך שיעור אלא בתחלתו כמו שיתבאר בסי' שס"ח. מכל מקום צריך להוסיף עליו מחמת הדיורין שניתוספו עתה, שלהם הוא תחלת עירוב.

שוע"ר סי' שסח

ג כמה הוא שיעור העירוב, בתחלתו בזמן שהם י"ח או פחות שיעורן כגורגרת פת לכל אחד, ואם הם יותר מי"ח אפילו הם אלף או יותר שיעורו מזון ב' סעודות, שהם י"ח גורגרות, שהם כששה ביצים בינונית פת, ויש אומרים שב' סעודות הן כשמונה ביצים.

וכל זה בתחלת העירוב אבל שיורי עירוב, דהיינו עירוב שהיה בו כשיעור ונתמעט אחר שנכנס שבת ראשונה, ונשתייר בו אפילו כל שהוא כשר, אף לשאר שבתות.

ד אם נתעפש פת העירוב ונפסל מלאכול הרי הוא כמו שכלה לגמרי וצריך לערב מחדש. ולכן נהגו במדינות אלו לעשות העירוב בערב פסח מחלת מצה שאינה ממהרת להתעפש, ועוד שיכולין לשומרה בימי הפסח, ויכולין לשמור העירוב כל השנה.

שוע"ר סי' שפז

א מבוי המתוקן ... חכמים אסרו להוציא ולהכניס ממנו לחצרות, מפני שהחצרות הן מיוחדות כל אחת לבעליה, והמבוי משותף לכולם, ודומה קצת לרשות הרבים, ואם יוציאו מחצרות למבוי יאמרו שמותר להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים. אבל התירו ע"י שיתוף, שגובין פת או דבר אחר ממיני מאכל או משקה מכל חצר וחצר ונותנים אותו באחת מהחצרות, ואנו רואים כאלו פתוח כל המבוי לאותה חצר בלבדה שכל החצרות שבמבוי נעשו כאחת ע"י שיתוף זה.

ואין שיתוף זה דומה לעירוב, שאינו אלא בפת בלבד, לפי שעירובי חצרות הוא משום דירה לערב דירתם לעשותן כאחת, ודירתו של אדם אינה נמשכת אלא אחר מקום פתו, אבל שיתוף שבמבוי אינו אלא לשתף החצרות ולא הבתים, וחצר לאו בית דירה.

שוע"ר סי' שפז

א המשתתפים במבוי צריכים לערב בחצירות, בכל חצר שיש בה ב' בתים ... ואם נשתתפו במבוי בפת סומכים עליו בחצרות ואין צריך לערב כל חצר לעצמה ... ולכן אין נוהגין עכשיו לעשות עירובי חצרות בשום חצר שיש בה בתים הרבה, לפי שסומכין על השיתוף שבבית הכנסת הנעשה מפת שמועיל גם לחצרות.